

Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry:

Työttömyysturvan aktiivimallia tulee täydentää kuntoutuspalveluilla

Osatyökykyisten huomioiminen aktiivimallissa on puutteellista. Malli tunnistaa ainoastaan sosiaalietaisuuden piiriin kuuluvat osatyökykyiset, rajaten heidät mallin vaikutuspiirin ulkopuolelle. Aktiivimalli ei tunnista ilmiötä, että toimintakyky heikkenee usein kroonisissa sairauksissa asteittain. Osittaisen työkyvyn ja työpaikan kohtaantoon on kiinnitettävä huomiota ajoissa, jo paljon ennen kuin etuuspäätös on voimassa. Työttömyysturvan aktiivimallia tulee täydentää kuntoutuspalveluilla osatyökykyisten työllistymisen edistämiseksi.

Oulun yliopistossa tehdyn väitöskirjatutkimuksen mukaan (Kerätär 2016) etenkin pitkään tai toistuvasti työttömänä olleiden työkyvyn kokemus on kaikissa ikäryhmissä selvästi huonompi kuin työllisten tai vain lyhyen aikaa tai harvoin työttömänä olleiden. Pitkäaikaistyöttömien terveydentila on muuta väestöä heikompi ja sairastavuuden perusteella voidaan lähteä oletuksesta, että monella pitkäaikaistyöttömällä toimintakyky on heikentynyt.

Aktiivimallin lähtökohta on, että työnhakijoilla on työmarkkinoiden edellyttämä työkyky ja valmius ryhtyä välittömästi uuteen työhön. Aktiivimalli jättää toimintakyvyn ja työn yhteensovittamisen vastuun työntekijälle. Työn ja heikentyneen toimintakyvyn omaavan työntekijän kohtaannon mahdollistamiseksi tarvitaan kuitenkin myös muita toimenpiteitä. Työnhakijan työkyvyn arviointi ja työkykyä vastaavan työn löytäminen edellyttää kuntoutusalan asiantuntijan ammattitaitoa sovitaa nämä asiat yhteen.

Työllisyyden lisäämiseksi tarvitaan työttömien toimintakyvyn arviointiin kohdentuvien palveluiden lisäämistä terveydenhuollossa. Myös työnantajalla tulee olla halukkuutta käyttää kuntoutusalan asiantuntijan ammattitaitoa sovitaa työ työntekijän toimintakykyä vastaavaksi. Koulutuksen ja osaamisen lisäksi työnhakijan vahvuuksien ja työn vaatimusten on vastattava toisiaan.

Suomen aktiivimallin taustalla on Tanskan Jobcenter-malli, jossa työttömille tarjotaan työnsaannin edistämiseksi myös toimintaterapia- ja kuntoutuspalveluita. Tanskan Toimintaterapeuttiliiton tekemän selvityksen mukaan yli puolessa Tanskan Jobcentereistä työskentelee toimintaterapeutti tai toimintaterapeutin palveluita hankitaan ostopalveluna.

Aktiivimalli voi nyky muodossaan pahimmassa tapauksessa lisätä pitkäaikaistyöttömien osattomuutta ja merkityksettömyyden kokemusta sekä sitä kautta edelleen syrjäytymistä.

Lisätietoja:

Kristina Holmberg
Puheenjohtaja
Suomen Toimintaterapeuttiliitto ry
040 759 5588
kristina.holmberg@toimintaterapeuttiliitto.fi
www.toimintaterapeuttiliitto.fi